

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Napreje«, Krško.

Čekovni račun: št. 13.807.
[začasno še tudi 13.321]

Vodstvo državne
licejske knjižnice
v Ljubljani

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din,
za inozemstvo 35 Din.

Oglasni prostor 1x87 mm 1 Din
Malloglas: beseda 50 p, najmanj 5 Din
Dopise frankirajte in podpisajte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 37.
Četrtekova, Naprejeva številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din

Ogoljufana brezbriznost.

Politika brez demokracije je vselej okradanje
ljudstva. V velikem in v malem, v internacionalni,
v državni in v občinski politiki, povsod mogoče
okradajo, nevedno ljudstvo. Pa ne da bi si kdo
mišlil, da to nič ne da, češ, naj me okradejo po-
litično, da me le gospodarsko na miru pustite. Po-
litično okradanje namreč ne pomeni le okradanje
za politične pravice, ampak tudi za gospodarske
pravice in — gospodarske dobrine tudi!

Ne gre le zato, ali bo vojna ali ne, ali bo
minister ta ali oni, ali bo mednarodna konferenca
govorila o tem ali o onem vprašanju, ki te baje nič
ne briga (pa ni res! Da ne bi šel rad na vojno in
da tudi sira tam ne bi rad izgubil, to je popolno-
ma gotovo!) Gre tudi za to, kdo bo plačeval davke
in kdo jih bo snedel, ali ne? Gre tudi za to, po-
čem bo pšenica in krompir, obleke in čevlji, stano-
vanje, vožnja po železnici itd. Vse to določa po-
litika, ki te baje nič ne briga. Če bi razumel, bi te
brigalo! Včasih tudi delavci niso razumeli in so se
borili za svoj napredek skoro edinole v strokovnih
organizacijah, češ, tukaj gre za višjo mezdo, v po-
litiki pa ne. Zdaj že mnogi delavci vedo, da so
tudi mezde odvisne od politike in da se brez po-
litične moči delavno ljudstvo sploh ne more rešiti.

Politične moči pa ne moremo doseči brez izo-
brazbe najnižjih ljudskih plasti, zato brez delav-
skega tiska ni bilo upati na izboljšanje položaja.
Delavski tisk je pa draga stvar, zlasti pa v začet-
ku, ko je še malo naročnikov, čisti čim več izvo-
dov se tiska, tem cenejši so, v začetku je torej
naročnina draga in težko se je odločiti, da jo kdo
plača, ko že tako težko živi. Zlasti pa velja to za
razmere malega naroda, kakor smo Slovenci. Naš
tisk je svoje porodne bolečine in začetna težave
plačal posebno drago in kdor pozna zgodovino,
ve, da se je zelo veliko časopisov pri nas rodilo,
da da bi se moglo izkoptati iz plenic. Za socialistič-
ne časopise velja to še prav posebno. Koliko po-
kusov je bilo in kolikokrat je delavstvo obupalo,
pa vendar zopet dvignilo glavo in na novo začelo.
Toda stalnega delavskega časopisa ni imelo, dok-
ler ni proti koncu vojne s pomočjo združnih go-
spodarskih organizacij začel izhajati »Napreje«.

AMERIKANSKA POMOČ.

Dočim je doma Anton Kristan ustanavljal »Na-
prej«, je Etbin Kristan (ki ni ne brat ne sorodnik
prvega) v Ameriki s pomočjo tamošnjih slovenskih

socialistov ustanovil Jugosl. rep. združenje, ki naj
bi idejno in gmočno podprlo republikansko gibanje
med Jugoslovani. Razen velikega idejnega dela je
to združenje zlasti tudi zbralo 50.000 dolarjev in
10.000 jih je določilo za povzdigo delavskega tiska
na Slovenskem. To pomeni tako svoto, da je bila
lastna tiskarna zagotovljena, in Etbin Kristan se je
tudi sam vrnil, tako da ni bilo skrbi za dobrega
urednika. Toda Etbin je bil preveč zaupljiv, Anton
Kristan in Prepeluh ter še nekaj manjših genera-
lov so denar vtaknili v Blasnikovo tiskarno tako,
da imajo skupno s kapitalisti v tej delniški tiskarni
več nego polovico glasov, delavski denar pa oprav-
lja tam hlapčevska dela: besede nima nobene, ob-
reštuje se pa po 4%.

Ker je pa bilo tega denarja skoro za polo-
vico akcijskega kapitala, je bila nevarnost, da se
ta premajhna polovica na kak način poveča in po-
stane nadpolovična. Vsek spor med združenimi ka-
pitalisti, ki bi enega ali drugega približal na de-
lavsko stran, bi to dosegel. Zato je klika poskrbe-
la, da se Etbin ni mnogo briga in ko je Amer.
rep. Združenje določilo, naj skupno z Etbinom za-
stopata ta denar tudi dr. Perič in Zv. Bernot, so
pridobili Periča na svojo stran, s Bernot pa 1/4 leta
ni zvedel za to pooblastilo po krivdi dr. Periča,
ki je držal tudi Bernotovo pooblastilo v rokah,
Pazljivim čitateljem »Napreje« so vse te razmere
gotovo znane. Že pred 2 letoma je začel »Napreje«
o tem pisati zlasti zato, ker je grozila že takrat
nevarnost, da na podoben način zgubimo tudi drugo
tiskarno, Ljudsko v Mariboru (6. avg. 1922 pod-
listek »Amerikanska pomoč« in posebna notica
v listu).

Pa vendar klika ni dosegla takrat popolne
zmage, ni mogla izvršiti nameravnega zvišanja del-
niškega kapitala, pri katerem bi dala nove delnice
samo sebi in bi bil tako delavski denar potisnjen
še bolj v ozadje, v še manjšo manjšino. Pa o tem
javnost ni ničesar zvedela, pri delniških družbah
se dela vse za kulisami, še občni zbori so le for-
malni. S. Bernot ni mogel uhriniti prav ničesar;
tudi potem ne, ko je imel pooblastilo že v rokah,
ker mu je bila zabranjena še celo udeležba na obč-
nem zboru delničarjev, ker je imel vse delnice le
dr. Perič. Tudi to je bilo pojasnjeno v tisku, pa
Amerikanci so še vedno zaupali dr. Periču.

Med tem je postalo pereče tudi vprašanje
Ljudske tiskarne. Dr. Korun in Uratnik sta hotela
tukaj izvesti nekaj podobnega, kakor Anton Kristan
v Blasnikovi. »Napreje« je pa pravočasno svaril

pred takimi mabinacijami in prišlo je do burnih de-
bat med delavstvom. Uratnik je prepričal strokovne
organizacije, da hoče dati tiskarno njim in so se
dali mnogi delavci zapeljati, da so privolili v za-
konito tatvino nad »Slogo«. Zlasti v Celju je bila
debata ostra, ker je tamošnji glavni zaupnik Koren
iz nasprotstva do naše stranke, ki jo je mesec dni
prej zapustil in prešel v Korunov tabor, delal po-
polnoma po Uratnikovi volji — pristavev je imel
pa precej, ker je bilo delavstvo pred izdajstvom
tako zaverovano vanj, da mu še tudi po izdajstvu
ni odreklo zaupanja.

Takrat in pri tem položaju v obeh tiskarnah je
pisal s. Bernot sledeče pismo:

V Celju, dne 10. julija 1923,
Soodbornikom »Sloge«, združnikom Fr. Svetku
in Fil. Uratniku.

Iz raznih znakov sodimo, da nikakor še ni
zadnja ura odbila, ampak da je še vedno mogoče
urediti vprašanje socialističnih tiskaren v Sloven-
skem tako, da ne bo nihče ogoljufan. Ta sodba se
ne tiče samo »Ljudske tiskarne«, ampak tudi Blas-
nikove. Tudi ni utemeljena samo s tem, da iščejo
»srečni lastniki« še vedno stika z delavstvom, am-
pak imamo znake tudi iz krogov, ki se s politiko
nič ne bavijo, ki pa vendar zasledujejo gospodar-
ski tok naših razmer.

Tako n. pr. se nam zdi, da večina v Blasni-
kovi tiskarni nikakor ni tako trdna, kakor se je
zdelo. Ne vemo, ali je na to vplivalo kasacijsko
sodišče, ki je dalo g. Prepeluhu, predsedniku Blas-
nikove tiskarne, znano moralno klobuto, čeprav se
je tako branil, da je v prejšnji instanci — pred
zbornim sodiščem izjavil, da bi ta klobuta pomenila
zanj več nego polom, »ker je kot poverjenik za
socialno politiko upravljal milijonske zneske in
imel dotiko z najvišjimi osebnostmi«. Če ne ta klo-
buta, je pa »Napreje« s svojimi objavami pripomo-
gel, da se tudi v meščanskih krogih, čeprav pozno,
pa vendar vsaj zdaj že govori o tem, da ni po-
sebnost častno jemati proletarcem njih težko zbrane
groše in jih dajati v roke, ki že imajo dovolj. Nič
čudnega ni, če so prišle take govorice na uho tudi
Blasnikovim dedičem samim, gospe Poklukarjevi,
vdovi po deželnem glavarju Kranjskem in njeni
hčeri. Gotovo je, da jima ni treba, še bolj gotovo
pa, da tudi ne bi hoteli sodelovati pri takih uma-
zanih poslih. Pa za enkrat nam je znano še samo
to, da večina ni trdna in da še ni vsega požela,
kakor so nekateri hoteli.

V Hydeparku.

[Ur. V »Arbeiter-Zeitung« smo čitali naslednji
podlistek znamenitega češkega pisatelja Karla Čapka,
avtorja tudi nam znane drame »R. U. R.« Priobču-
jemo, ker predstavlja izvrstno karakterizacijo an-
gelskega ljudstva.]

Ce mi je bilo v angleški deželi najžalostnejše
v duši — angleška nedelja vpliva s svojo neizreč-
no dolgočasnostjo ubijajoča — sem se napotil po
Oxford Street-u (izg. »strleu«, ulica v Londonu); ho-
tel sem na kratko proti vzhodu, da bi bil domovini
bližje, izgubil sem pa smer in sem romal naravnost
proti zahodu, znašel sem se naenkrat pred Hyde-
parkom (»hajdparkom«); to imenujejo tam Marble
Arch (»merbl erč«), ker stoje tam mramorna vra-
ta, ki ne vodijo nikamor; pravzaprav ne vem, čemu
tam stoje. Meni jih je bilo takorekoč žal in sem si
jih ogledal; pri tej priložnosti sem nekaj zapazil,
kar sem si moral takoj pobližje ogledati, ker je bi-
la tam zbrana množica ljudi. In ko sem spoznal,
kaj se godi, mi je bilo takoj veseleje okrog srca.

To vam je zelo velik prostor in kdor hoče, si
prinese stol ali kak govorniški oder ali sploh nič
s seboj in lahko začne karkoli pripovedovati. Po
kratkem času ga poslušajo pet ali dvajset ali tri sto
ljudi, odgovarjajo mu, ugovarjajo, kimajo z glavami,
včasih zapojejo z govornikom pobožne ali posvetne
slavospesve; to je nenavadno lepo. Včasih pridobi
nasprotnik ljudi zase in potem poprime sam besedo;

včasih se razdeli množica tako kakor najnižja bitja
in kolonije stanic. Maogo kopic ima trdno in žilavo
življenje, druge se drobe ali rastejo, nabuhnejo se,
razmnožijo se ali pa se razdelijo. Večje verske
družbe imajo prevozljive lece, toda najčesteje stoji
govornik kar preprosto na tleh, srka svojo vlažno
cigareto in pridiguje o vegetarijanstvu (nauku, ki pri-
poroča ljudem samo rastlinsko hrano), o Gospodu
Bogu, o vzgoji, reparscijah in spiritalizmu. Nikjer ni-
koli še nisem videl kaj takega.

Ker sem grešen človek in nisem bil že mno-
go let pri kakšni pridigi, sem šel poslušat. Pridru-
žil sem se iz skromnosti majhnemu in tihemu kro-
gu; tam je govoril grhav mladenič z lepimi očmi,
po videzu poljski žid; po daljšem času sem razu-
mel, da je šolstvo njegov predmet. Tedaj sem pre-
šel k večjim gručam, hjer je star gospod s cilindrom
skahal po leci sem ter tja. Ugotovil sem, da zasto-
pa neki hydeparški mislon; zbal sem se, da bo še
splezal čez ograjo, tako je mahal z rokami. Nekemu
drugemu krogu je pridigovala starejša dama; nika-
kor nisem proti ženski emancipaciji, toda ta ženski
glas — kratkomalo, ni ga bilo mogoče poslušati.
Če kakšna dama govori, imam vedno občutek, da
sem majhen deček in da me mati kara. Zakaj se je
ta angleška lady s ščipalnikom (»ledi« — gospe)
prepirala, nisem popolnoma doumel; samo to vem,
kako je kričala, da moramo iti vase. Drugi človeški
skupini je pridigoval pod visokim križem neki ka-
tolik; prvič v svojem življenju sem videl, kako so

krivovercem oznanjevali vero, bilo je zelo mično in
je končalo s petjem, pri čemer sem se trudil peti
drugi glas; Bogu bodi potoženo, toda napeva nisem
poznal. Nekateri skupine so se udajale samo petju;
tu se vam postavi neki možiček s taktirko v sredo,
ubere a in vsa družba zapoje, večinoma celo zelo
dostojno in večglasno. Hotel sem molče poslušati,
ker nisem iz te stroke, toda moj sosed, nekak
gentleman (»džentimen« — gospod) v cilindru, me
je pozval, naj sodelujem. Tako sem zapel z zve-
nečim glasom, hvalil Gospoda brez besed in brez
napeva.

Zaljubljen parček gre mimo, mladenič vzame
cigareto iz ust in zapoje, tudi dekle zapoje. Stari
lord (neke vrste plemenitaš) poje in fant z nečkami
pod pazduho poje in zanemarjeni možičelj dirigira
graciozno sredi kroga, kakor da je v veliki operi;
nič mi ni dosihmal tako ugajalo. Pel sem potem še
z dvema cerkvenima družbama, poslušal pridigo o
socializmu in oznanilo o nekem novem društvu.
Ustavil sem se malce poleg nekih debatirajočih ko-
pic; neki nenavadno razcefrani gentleman je branil
konservativna družbna načela, govoril je pa v tako
strašnem narečju, da ga sploh nisem razumel; nje-
gov nasprotnik je bil revolucionarni socialist, po
vsem vidiku bančni uradnik. Naslednji krog je štel
samo pet članov, med njimi je bil rjav Indijec, neki
enoček s krožniku podobno kapo, debel armenski
Žid in dva molčeca možakarja s pipo v ustih. E-
nooki je trdil s strašnim pesimizmom, da »neka

Schichtovo - milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah.

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Tudi glede „Ljudske tiskarne“ je vsepovsod več strahu nego je treba. Zadržnik Uratnik se je na celjskem sestanku v petek bal, da pride „Sloga“ v Kristanove roke, če se skliče občni zbor. Na to je zadržnik Bernot izjavil, da je ta strah nepotreben, če hoče načelstvo „Sloga“ naj postane last organizacij; dokler se pravila ne izpremenijo, naj se sprejme vanjo toliko novih članov, ki imajo zaupanje članstva teh organizacij, da bo občni zbor gotovo potrdil izpremenjena pravila; dogovor naj bo javen, da bo delavstvo pozneje vselej vedelo, kdo se ga je držal in kdo ne in da bo s tem dana garancija, da bodo imele organizacije vselej pravico odpoklicati tiste svoje zaupnike, ki jim ne zaupajo več in poslati v svoje gospodarske organizacije nove, tiste pač, katerim zaupajo.

Če načelstvo „Sloga“ tak dogovor še pred soboto izgotovi in podpiše, ni treba na nedeljskem občnem zboru „Ljudske tiskarne“ nikakih sklepov, posebno ne glede povišanja delniškega kapitala. Prepusti naj se to novemu občnemu zboru, ki bi se naj vršil takoj potem, ko se izvrši občni zbor „Sloga“.

Zadržnik Franc Svetec je takrat izjavil, da se s tako rešitvijo vprašanja „Sloga“ strinja. Vzel sem to na znanje in čakal, kaj poreče zadržnik Uratnik, ker je treba tudi njegovega soglasja. Če soglašata oba, mi to naznanita, da skličem za petek sejo, ki naj vse to uredi. Nikdar niso našprotnja tako velika da bi se ne dala premostiti, če je res vsestranska želja odstraniti nered.

Z zadržnim pozdravom

Bernot, predsednik.

Glede „Sloga“ je Uratnik odgovoril, da ta zadržna z ozirom na svojo umazano preteklost ne zasluži drugega, kakor da mirno zaspi (zraven si je pa mislil, naj uspeh njenega umazanega dela, na korupcijski način zbrani denar, vložen v delnice Ljudske tiskarne, da naj ta ne zaspi, ampak naj pomaga delati Uratnikovo politiko), glede Blasnikove tiskarne je pa odgovoril, da se bo zanimal.

Ljudska tiskarna je res imela občni zbor in je res zvišala delniški kapital od 1.000.000 K na 2.500.000 K. Zakonita tatvina se je posrečila tem lažje, ker je tudi „Sloga“ glasovala za svoje orožanje, ker jo je zastopal g. Čobal, ki je bil proti edinemu glasu s. Bernota izvoljen za zastopnika Sloginih delnic. Šele potem, ko je bila „Sloga“ revna ko cerkevna miš, je Uratnikovo načelstvo dovolilo sklicanje občnega zbora in šele na tem občnem zboru [28. nov. 1923] je postala „Sloga“ to, kar je danes: tiskarne nima, pač pa ima zavedne člane in načelstvo, ki polaga javne račune. In delavstvo ima svoj dnevnik, ki ga ni moglo dobiti ne od Ljudske, ne od Blasnikove tiskarne.

Kako se je Uratnik zanimal za razvoj v Blasnikovi tiskarni, ni znano navadnim ljudem, ker bogovi delajo vse v privatnih pismih. Čitali pa smo pred meseci, da sta postala zastopnika Amerikanec v Blasnikovi tiskarni Uratnik in Čobal. Navadni ljudje ničesar ne vedo, kako bosta branila dolarje, ki so jih zbrali naši delavci v Ameriki, ker se dogovarjata o tem le z Ant. Kristanom, delavstvu ne povesta ničesar. Nekje smo čitali, da hočeta „rešiti“ ta denar, prodati delnice Blasnikove tiskarne, če jih kdo kupi, in potem denar vlakniti v Ljudsko tiskar.

včasih nič ni“, medtem ko je Indijec zagovarjal radostni nazor, da „je nekaj vedno nekaj“, kar je dvajsetkrat ponovil v čisto pomanjkljivi angleščini. Potem je stal tam nekje star močiček, neki praočka, imel je dolg križ v roki in je nekaj pripovedoval s slabotnim, hripavim glasom, toda nihče ga ni poslušal. Tako sem se ustavil, jaz, izgubljeni tujec, in sem mu bil poslušalec. Potem sem hotel po svoji poti, ker je bila že noč, toda neki nervozni človek me je ustavil in mi pripovedoval, sam ne vem kaj. Odgovoril sem mu, da sem tu tujec, da je London strašna reč, da imam pa Angleže zelo rad, da sem že videl kos sveta, toda malokaj, kar bi mi tako ugajalo kakor govorniki v Hydeparku. Še predno sem to izgovoril, je stalo naokrog kakih deset ljudi in so me tiho poslušali. Lahko bi bil poskusil ustanoviti novo cerkev, toda ni mi padel v glavo noben zadostno nedvoumni verski nauk, poleg tega ne znam dovolj angleščine in zato sem izginil. Za ograjo v Hydeparku so se pasle ovce. Ko sem jih pogledal, je ena vstala, najbrže najstarejša in je začela bleketati. In jaz sem poslušal to ovčjo pridigo in šele ko jo je izgovorila do konca, sem šel domov zelo zadovoljen in očističen kakor po kaki službi božji. Lahko bi o tem premišljeval izvrstne misli o demokraciji o angleškem značaju, o verski potrebi in drugih stvareh; pa rajši pustim celi zadevi nje naravno lepoto.

no. Baje že imata tozadevno dovoljenje iz Amerike. Če se to res zgodi, bo podal Ant. Kristan s tem nov dokaz „dobrega gospodarstva“. Za 10.000 dolarjev bi bili Amerikanci dobili 1. 1920 celo Ljudsko tiskarno in še bi bilo veliko ostalo za razširjenje podjetja, tako bodo pa zamenjali svojo hlapčevsko službo v veliki Blasnikovi tiskarni za podobno službo v manjši Ljudski tiskarni. Kristan je torej res dobro gospodaril, samo ne verjamemo, da bi bilo tako gospodarstvo vseh tistim delavcem v Ameriki ki so po dolarjih in poldolarjih skupaj spravljali. Gotovo niso bili tako požrtvovalni zato, da bi imel Tone Kristan „kaj pokazati“, delavcem pa da bi smeli očitati, naj molčijo, ker še „nimajo nič pokazati“.

Kdo bo preprečil tako „gospodarstvo“? Mar tisto nepolitično delavstvo, ki drvi za dobrim gospodarjem Kristanom? In za njegovimi kompaniji Prepeluhom, Korunom, Uratnikom, Petejanom itd.? Ali pa tisto delavstvo, ki pravi, da ne bo nič delalo za rešitev proletariata, dokler se vsi ne združimo s temi „dobrimi gospodarji“?

Politika brez demokracije je goljufiva. Demokracija pomeni vladno ljudstva. Če hoče ljudstvo vladati, mora sodelovati, mora samo brigati se, ne pa pošiljati vroče želje danes k bogu, jutri k hudiču. Kakor velja to za državno politiko, tako in še bolj velja to za politiko v proletarski stranki, ki hoče uvesti vladno ljudstva v državi in na vsem svetu. Kdor namesto resničnega sodelovanja le prazne očenaše moli, zdaj za Marksa, zdaj za Ljenu, zdaj za to, zdaj za drugo osebo, ki jo hoče napraviti za socialističnega svetnika in božjega namestnika, ta naj se potem nikar ne pritožuje, če mu razni Pašiči, Korošci, Kristani itd. kožo s telesa vlečejo: nič boljšega ni zaslužil!

Razno.

Za teden nazaj. Komunističnega vodjo Lemeža in tovariše so pri sodni razpravi oprostili. Pač pa je bil neodvisnež Herman Delpin z Vrhnik obsojen na dva meseca, ker je z vzklikanjem proti zakonu o zaščiti države — kar on zanika — izražal, da je ta zakon krivičen in nepravilen. — Gornještetijski rudarji so s svojo stavko propadli. — Stranka porenskih separatistov je likvidirala. — Angleške strokovne organizacije (Trade Unions) so imele kongres, na katerem so se izrekle proti reparacijskemu načrtu, proti vstopu v moskovsko internacionalo, za socializacijo zemlje, rudnikov in železnic, proti novim vojnarnam in so pohvalile Macdonaldov govor na ženevskem zasedanju Zveze narodov glede vstopa Nemčije v to zvezo ter za postopno razorožitev sveta. — Na Mussolinija je bil izvršen atentat, ki bi se bil skoraj posrečil. — „Slovenec“ je zadnji teden priznal, da je nova vlada kar na tihem uvedla kuluk. — V Mestno hranilnico ljubljansko je postavila Davidovičeva vlada novo gerentsko upravo s starimi ljudmi, neizogibni komunistični inž. Stebi in „Socialistov“ dr. Jelenec bosta klerikalni večini tudi pomagala „upravljati“. — Minister Sušnik je izenačil južne železničarje z državni. — Na Kitajskem se generali krepko med seboj tepejo. Evropske velesile in Amerika so svoje čete pripravile, da zgrabi vsaka svoj kos. Edino Rusija protestira in bo mogoče za gospodarske koncesije (petrolejski vrelci na otoku Sahalinu) dobila tudi Japonsko na svojo stran.

Vinogradniki bodo oproščeni davkov, če so vinograde zasadili po 31. XII. 1921., olajšan jim bo prevoz, dala se jim bo zemlja za nasajanje vinogradov. Tako določa nov zakon, ki ga izdelujejo v poljedelskem ministertvu. Po našem mnenju bi bili takšni privilegiji kvečjemu takrat umestni, če bi se ti vinogradniki zavezali, da ne bodo iz trte pridelovali alkoholnih pijač, temveč kaj pametnejšega.

Tisti, ki so trpeli po povodnjah so po novi ministrski naredbi oproščeni davkov.

V Oseku so se spopadli Hanaovci z orjunaši. Dva orjunaša sta mrla.

Kaj jim je na arcu! Finančno-gospodarski odsek je odobril 300.000 Din (!) za komitajo, ki naj bi v Črni gori rešila vprašanje samostanskih posestev, katere jim je prejšnji režim odvzel.

Novi stanovanjski zakon, o katerem je „Slovenec“ poročal, da bodo žnjim zadovoljni hišni posedaiki in najemniki, stopi v veljavo 1. jan. 1925. Nedotakljivost stanovanjskih najemnikov je zafamčena. Zato se bo pa najemnina povečala.

Na Dunaju stavka že 20.000 kovinarjev izgleda, da pride do splošne stavke.

Herr-ot in Macdonald sta odpotovala iz Ženeve. Šel je pa tja avstrijski kancelar Seipel, ki je že popolnoma zdrav.

Novo sovjetsko republiko so proglasili v Turkestanu med Kaspijskim morjem in reko Amu-Darjio. Imenovala se bo Turmenija in bo imela kot največja mesta Krasnovodsk, Kisil, Arvad in Kivo. — Mesto Vladikavkaz v severni Kavkaziji bo proglašeno za svobodno mesto z lastno upravo.

Kupujte čevlje samo z znamko „Sloga“.

Ako piješ „BUDDHA“ čaj, vživaš že na zemlji raj!

Iz stranke.

Stalni naročniki dnevnika „Napreja“.

Zpr. št.

- 1 Joško Kogoj, Sp. Gorje, 98.
- 2 Franc Rozman, Maribor, Rajčeva ul. 13/I.
- 3 Josip Rednak, Škale 85. Velenje.
- 4 Miroslav Pevec, Škale 101. Velenje.
- 5 Janko Cvajnar, Medvode, papirnica.
- 6 Zvonimir Bernot, Krško.
- 7 Martin Umek, Globoko Piršenbreg 14.
- 8 Ivan Prodner, Hrastnik, žel.
- 9 Iza Priateljova, Krško.
- 10 Ivan Volčanšek, Gorje nad Bledom.
- 11 Karel Kisovec, Ljubljana.
- 12 Jos. Pastorek, Ljubljana.
- 13 Alojzij Leskošek, Celje.
- 14 Franc Znoj, Velenje, Stara vas 3.
- 15 Andrej Martinšek, Velenje Preloge 6.
- 16 Rud. Spindel, Velenje, strojevodje, kurilnica.
- 17 Jože Koželj Velenje, Lilijski grič.
- 18 Ant. Stropnik II. Velenje.
- 19 Anton Mravljak, Škale.
- 20 Josip Stary, Krško.

Nadaljevanje sledi, Seveda bomo objavljali le imena tistih naročnikov, ki imajo „Napreja“ plačan.

Tabela organizacijskih obračunov danes teden!!

Celje. Za četrtek dne 11. septembra 1924 ob 19. [7. zvečer] sklicujem člansko zborovanje krajevne organizacije SSJ v prostorih srezkega tajništva SSJ in KDZ v hotelu pri „Kroni“. Ljubljanska cesta števil. 10, dvorišče. Ker bo dnevni red izredne važnosti in potrebe, je brezpogojna dolžnost vsakega člana, da se zborovanja udeleži. Sodrugi, treba si je priti končno na jasno, kdo bo rešil proletariata: ali cerkvene pridige in misel na nebena, ali skupno sodelovanje v organizacijah, kjer ne sme nihče manjkati, kdor hoče potem tudi sad zmage uživati! — ŠTEFAN LAH, t. č. predsednik.

Strokovno gibanje.

Splošna delavska Unija bo priredila v mesecu septembru shode v svrhu predpriprave za zedinjenje z Osrednjim društvom kemičnih delavcev na eni in Opčim Radniškim Savezom Jugoslavije (iz Zagreba) na drugi strani v naslednjih krajih:

ŠTORE PRI CELJU, 13. septembra (sobota) ob 16. [4.] pri Sikošku.

LIBOJE, 14. IX, ob pol 10. v gostilni Škaberne.

GOTOVLJE, 14. IX, ob 15. v gostilni pri Malgaju.

PEČOVNIK PRI CELJU, 16. IX, ob 17. pri „Francelnu“ (Gov. s. Rejc).

ŠOŠTANJ, 17. IX, ob 17. v gostilni Breznik (Gov. Leskošek).

SEVNICA; RAJHENBURG, 21. IX. [čas in prostor bo razviden na letakih. Ta shod bo obenem shod proti vojni v smislu sklepa amsterdamske Internacionalne.]

ROGATEC, ROGAŠKA SLATINA, [čas in prostor bo razviden na letakih, govornik s. Alojzij Leskošek.]

Dnevni red na vseh shodih bo zedinjenje industrijskega in poljedelskega delavstva v eno skupno organizacijo. Sodrugi brez razlike poklica in dela, posetite povsod sklicane shode polnoštevilno. Sočasno bodo podružnice SDU prejele izdelane predloge za zedinjenje v pogled, da bodo mogle staviti svoje predloge. — Tajništvo Splošne delavske Unije v Celju.

Vestnik „Svobode“.

Del, telovadna enota „Svoboda“ v Hrastniku I. in II. priredi v nedeljo dne 21. septembra na vrtu gosp. Domitroviča javen nastop s sledečim sporedom: ob treh popoldne nastop članov članic in narščaja, po nastopu prosti zabava s plesom, šalji vo pošto itd. Vstopnina 7 Din za osebo. Igra priljubljena Delavske godba na pihala iz Trbovelj. Vabimo vse bližnje očake in prijatelje telovadbe, da se v čim večjem številu tega nastopa udeležijo.

ODBOR.

Javno mnenje je mnenje tistega, ki piše časopise. Kadar bodo delavci vedeli, da pišejo „Napreja“ delavci sami, bodo razločevali med kapitalističnim in proletarskim javnim mnenjem. Javno mnenje je pa tudi mnenje čitajoče javnosti. Le da to ni lastno mnenje, ampak ga je čitateljem vtisnil kapitalistični izdelovalec mnenja. Delavska javna mnenje bo predstavljal šele veliki delavski dnevnik, ki ga bo.

do pisali delavci iz vseh krajev sami, in ki ga bodo čitali delavci v vseh krajih sami. Zato je najpotrebnejše delo za socialistično zmago v tem, da razširjamo dnevnik, ki ga že zdaj pišejo delavci sami in čitajo, naročajo in plačujejo delavci sami. — „Naprej“ je to! Čitaj ga en mesec vsak dan, pa boš našel, da je to res delavski list, ki na Slovenskem edini predstavlja delavsko javno mnenje!

Naš dom je iz stekla!

Proletariat bo zmagal s pošteno javno borbo, ali pa sploh ne bo zmagal. Zato moramo načelo javnosti in odkritosti vzdrževati za vsako ceno. To velja pa še posebno za naše grehe. Če smo kaj zagrešili, naj nihče ne bo usmiljen z nami, ampak naj vsak pove naše grehe javno.

S. Böhm se tega ni držal. Ko je spoznal, da so naše bilance fingirane (t. j. zlagane, goljufive, kaznjive itd., vse tisto pač, kar smo očitali bilancam Kons. društva za Slov.) je to zamolčal, češ, zdaj ko je ponorel s Jeram, moram molčati, drugače bo stranko hudič vzel.

To je usodna zmot. Zaradi fingiranih bilanc bo vzel hudič tiste, ki so jih fingirali, ne pa stranko! Pri stranki je to s. Bernot, pri Kons. društvu pa Kristan, Uratnik, Dražil itd. Mi nismo več taki nerodnejši, kakor po prevratu, ko so ljudje radi Kristanovih napak zapustili organizacije, namesto da bi napodili Kristana, mi bomo organizacije obdržali, napodili bomo pa krivce, pa naj bi bil to Bernot ali kdorkoli.

Torej le spravite usmiljenje v orožarno Marjinih bratovčin! Usmiljenje je sovražnik pravice!

In ker s. Böhm ni hotel očitka o fingirani bilanci povedati že na seji pokr. odbora [17. avg.] zato ga hoče povedati zdaj na posebni seji. In to se jo sklicuje sam. Ker pa si misli, da bi sodrugi na pismeno vabilo morebiti vendarle ne prišli, zato hoče to vabilo vtihošati tudi v „Naprej“, šele zadnji trenutek ga je s. Bernot opazil in ven vrge. Če bo vsak član nadzorstva lahko sam skliceval seje, potem homo kar naprej sejali, delo pa bo stalo. Ves denar, ki ga delavstvo s trudom zbira, bomo porabili za potne stroške, za potrebne zadeve pa ne bomo imeli niti ficksa.

Česar kdo ni povedal na seji, naj pove javno v „Napreju“: naša načela so taka, da nam ne bo nikdar nihče mogel očitati, da smo komu kdaj usta zamašili, vsak lahko govori — toda tudi taka so naša načela, da nam ne bo mogel nihče s praznimi sejami tražiti časa in denar.

Za sejo pokr. odbora so pregledovali strankino gospodarstvo ss. Jeram, Umek in Böhm in na seji so predložili sledeči

Zapisnik seje nadzorstva.

Krško, 16. VIII. 1924.

Pri pregledu knjig in računov se je ugotovilo naslednje:

- Pod št. 322 se ne vjema svota in način je nejasen: vknjiženo je Din 117.50, podpis je pa le za 100 Din.
- „ — 177 je nejasno. Vpisan je znesek Din 79.20 napram plačanemu 207.40 Din.
- „ — 178 je znesek priloge Din 110 vpisan pa 60.20.
- „ — 455 je preveč vpisano Din 405.60.
- „ — 1065 je vknjiženo za dve pari vač.
- „ — 1333 manjka priloga za Din 146.25, ki ima značaj dohodka.
- „ — 1343 se svota na prilogi ne vjema, izkazuje namreč dohodek za Din 19, ki je vpisan pod št. 1347.
- „ — 899 je vpisan v knjigi Din 43 na prilogi pa Din 58 za dohodke.
- „ — 798 se ne vjema svota na prilogi Din 220.50 v vknjiženo svoto Din 240.
- „ — 789 se ne vjema za 59 par.
- Račun 1145-1170 je diferenca pri svoti 15 par.
- „ — 1279/1318 je vpisano stranki v dobro Din 20.
- „ — 1338 je preveč vpisano 1 para.
- „ — 1362-1373 premalo vpisano za 40 par.

Izjava Jurija Jerama: Glede reda v knjigovodstvu in računih stranke izjavljam, da dokler se delo ne razdeli v vodenju blagajne in knjigovodstva, tako dolgo so čisti računi za notranjost in javnost stranke nemogoči in valed tega, ker sem uvidel nered v tem poslovanju, do časa, da se izvrši popolna reorganizacija, izrekam nezaupnico, ter s tem svarim načelstvo, kakor celotni P. O. pred neizbežnimi posledicami, končno pa prosim, da me P. O. razreši moje funkcije.

Izjava Martina Umeka: Kot član nadzorstva izjavljam, da je treba reorganizacije glede pisarniškega dela, valed tega pa nimam najmanjšega dvoma o nepoštenem knjigovodstvu. — Da ni vse tako urejeno, kakor bi bilo potrebno, da bi se lahko v kratkem času ves pregled izvršil, je krivo samo to, ker je premalo moči, ki posedujejo strokovno zmožnost za tak posel.

Zahtevam pa, da zanaprej vodi blagajno ena in knjigovodstvo druga oseba, ne pa oboje samo ena, kakor dosedaj. — Valed tega pa nimam nobene povoda dati nezaupnico ne v posamezno in ne v splošno pisarniško delo.

Izjava s. Böhma: Kot član nadzorstva izjavljam, da je potrebno v upravi reorganizacije, katere specifičirani predlog bom stavil pokrajinskemu odboru ustmeno. —

Kar se tiče delovanja vodstva uprave izjavljam, da nimam dvoma o njeni poštenosti.

S. Bernot je zahteval, naj se vse te nezaupanje vzbujajoče točke pregledajo v knjigah, pa je bilo upošteveno le za prvo, potem je prešel pokr. odbor čez ta sumničenja na dnevni red. V tisku jih je pa vendarle treba pojasniti:

Št. 322. S. Möderndorfer je prejel v naglici pri odhodu 100 Din na račun potnine in zagotovilo, da plača njegovo prenočišče tudi pisarna sama. Zato sta pri tej prilogi 2 listka, eden za 100 Din, ki ga je potrdil s. Möderndorfer sam, drugi za Din 17.50, ki ga je potrdil s. Teržan v Trbovljah za prenočišče Kdor tega noče razumeti, ima pravico ne zaupati.

Št. 177. Zadržna banka je 21. XI. 1923. naročila inserat za 10 kratno objavo, 10. I. nas pa kar začudeno vpraša, po katerem naročilu objavljamo inserat, sočasno pa odpoveduje nadaljnje inseriranje. Ker se tudi naša uprava ne da kar tako potegniti od kapitalističnih podjetij, smo vzeli odpoved na znanje in zahtevali odškodnino za prej naročene in potem odpovedane inserate. Zadržna banka se je pa ko je prejela ta račun premislila in preklicala odpoved, zato je pa plačala namesto celega računa (Din 207.40 samo eno objavo (D 79.20). Račun za odškodnino je pa jasno z zelenim svinčnikom prečrtan in poleg tega je tam še tudi vidna opomba: „tega banka ni plačala, ker je inserat nadaljevala.“

Štev. 178 je le številka priloge napačna, pod to številko spada priloga č. računa, ki soglaša z vknjiženo svoto.

Št. 455. se vknjižba glasi sledeče: blag. je dala Napreju in „Vorwärts“ Din 779.44 in Din 405.60, prvi račun je pri računih za Naprej, drugi pa pri računih za „Vorwärts“, oba pa sta bila sočasno plačana.

Za št. 1065, 1145/1170, 1338, se nam zdi škoda komentiranja, zlasti za 1 in 2 parske novce bomo morali prositi Narodno banko, da jih čimprej izda.

Št. 1333. Dva sodruga sta dobila v isti zadevi in sočasno od sodišča vrnjene stroške in sicer vsak po Din 146.25. Ker sta dobila prej potnino od stranke, sta jo zdaj vrnila stranki. Toda eden izmed obeh je dal le denar, ni pa še izročil priloge. Vendar se iz druge priloge vidi, da je ta moral pobiti enako kakor prvi in da ni ničesar utajil. Zdej je tudi ta priloga priložena.

Št. 1343 je le zap. št. pril. napačna, namesto 1347 mora dobiti priloga številko 1343. S. Umek je že popravil, s. Jeram pa ni pustil.

Istotako je pri prilogi št. 899, pravilna zap. št. je 896 in 897.

Pri št. 798 je preveč vpisano 19.50 Din, ki so pa stornirani pod št. 1187. To je v dnevniku tudi označeno.

Istotako pod št. 789, kjer je razlika 59 par stornirana pod št. 1405, ta je pa še celo z rdečilom označena.

Pod št. 1279/1318 je res 20 Din manj nakazanih, nego znaša svota računov. Pri nakazovanju plačila smo se za Din 20 — pri štetvanju zmotili, toda če prej ne, bi bilo prišlo pri končnem zaključku v poštev, ker bi se prejemnik gotovo priglasi, da je prejel 20 Din premalo.

Isti slučaj je tudi pod št. 1373 zaradi 40 par.

Taki so naši grehi pri milijonskem obratu in pri knjigovodstvu, ki ga opravlja 25 letni človek kot postranski posel! Pa pridejo ljudje, ki ne marajo pomagati, in pravijo, da je to zanič. Séveda, kdor hoče v 3 urah pregledati polletno delo v tako velikem obratu, kakor je naš ta lahko izreka nezaupnice, zlasti na oči, da zasluži on pri šurniku še enkrat toliko, kakor strankin nastavljenec za 16 urno delo. S. Umek, ki se je večkrat potrudil kontrolirati, ima drugačno sodbo in ve, česa manjka: poštrevovalnosti. Zlasti pri tistih, ki delajo pasivno resistenco.

Naša stranka je hiša iz stekla. Kdor hoče v njej delati, mora vedeti, da ga od vseh strani gledajo. Zato pa tudi ni prav, če kdo pravi, da se bomo s tem zapisnikom nadzorstva blamirali. Prav je da se omete vsak prašek, vsako nesporazumljenje.

Kar se tiče ločitve knjigovodstva od blagajne je to kapitalistična zahteva, ki je tudi potrebna povsod, kjer se vodijo tajni računi. Zato imajo posebnega blagajnika, ki lahko sedi in čaka, kdaj pride kak denar in kdaj je treba kaj plačati, zato pa tudi plačujemo lahko ogromne davke za uradniški aparat. V hiši iz stekla pa ni treba take potratnosti; kdor jo vseeno zahteva, naj jo tudi plača, ali pa naj pride delat. Le delavcev nam manjka, ne svetovalcev.

Omeniti moramo še, zakaj pravi s. Böhm, da je naša bilanca fingirana. Zahteva, da bi morali imenoma napisati vsakega naročnika, ki je kaj dolžan. Na kongresu so nekateri tudi zahtevali nekaj podobnega, češ, naj vsem na položnico napišemo, koliko je kdo dolžan. S. Bernot je takrat pojasnil, koliko dela bi to delo in da je to pri sedanjem aparatu nemogoče. Nastavljenec je manj nego jih je bilo pred združitvijo z „Naprejem“, in ti morajo opravljati vse svoje in povrhu še tudi „Naprejevo“ delo. „Naprej“ sam je pa imel 11 polno plačanih moči, torej še enkrat toliko, kakor jih imamo zdaj za vse

združeno delo. [Pa takrat je bilo mirno delo, zdaj imamo pa vsak mesec kakšno revolucijo! Vendar imamo za čas od 1. I. 1923 točno vse razvidno, le za prejšnjo dobo bi bilo treba še sortirati. Ko pridemo v ravnotežje, da bomo mogli plačati več nastavljenec, se bo tudi to lahko izvršilo, do takrat pa je v bilanci le skupni znesek dolžnikov po odpisu.

Gotovo je, da bo ta ali oni dolžnik ušel, zato bodo pa drugi bolj pošteti in bodo plačali vse, čeprav je odpis tudi zanje izvršen. Marsikak čakavec si danes misli, da mu ne bo treba plačati, ker imamo nered, toda njegov račun je napačen, vse je zapisano natanko, le prepisati in razsortirati bo treba, to bo pa takoj izvršeno. ko prenehajo sedanje večne revolucije. Pa tudi brezposelnost bo prenehala in delavci bodo sami brez opominov vršili svojo dolžnost, kar jih je poštenih. In da je med našimi delavci več poštenjakov nego med kapitalisti, tega menda ni treba poudarjati. To velja tudi za brošure, koledarje itd. Ko premagamo kapitalistično sorodstvo, ki hujša pod socialističnim imenom, ne bo nihče več premišljeval, ali mora plačati ali ne, samo tiste bomo izgubili, ki so med tem umrli. Lopove homo takrat tožili!

Sodrug išče za dva, tri mesece, mirno, čisto, opremljeno sobo v Ljubljani, s prostim vhomom event. z električno razsvetljavo. Ponudbe in plačilne pogoje takoj na upravo tega lista.

Gospodarstvo.

10. IX. 1924.

„SLOGA“ r. z. z. o. z. [bodoči „Skupni dom“] 146 članov s polno plačanim deležem. [Izmed teh 13 žen — 8.90%]

Od prej vloženih hranilnih vlog Din 78.573.66
ta teden vplačanih „ 299.50

Stanje Din 78.873.16

Valute. Dolar je vreden 76.50, angleški funt 342.50, francoski frank 4.75, češkoslovaška krona 2.30, 100 av. kron 11.94 p, 100 Din 6.90 švic. frank

Čim večkrat se delavci snidejo, tem boljše je. Le račune morajo voditi, kajti časi niso taki, da bi mogel delavec kaj po nepotrebnem izdati.

Če zapravi 1.000 delavcev po 100 Din, so zapravili vsi skupaj 100.000 Din. Organizacija, ki bi ta denar pametno porabila, bi imela kaj pokazati.

Kakor so sestanki koristni, tako so pridige škodljive. Zlasti tiste pridige, ki „navdušujejo“. Pridigar je bil kriv, da so se vršile Krizarske vojne, največja neumnost sveta. „Navdušenje“ je bilo krivo, da so kristjani, ko s temi vojnami niso ničesar dosegli, poslali v Palestino armado nedolžnih otrok. „Navdušenje“ je bilo krivo, da smo se zadovoljili s papirnatim 8 urnikom in da moramo zato delati po 16 ur na dan.

Razum umrje pri vsakem navdušenju!

Delavci imajo žuljave roke in potrebujejo v boju proti svojim sovražnikom tudi žuljave možgane!

„Naprej“ bo zmagal zato, ker ga pišejo delavci sami. Pišite še bolj, da pride zmaga tem preje.

Higijenska razstava na prostoru pod Tivoljem v Ljubljani bo občinstvu brezplačno dostopna do 20. septembra t. i. vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Mladini pod 18. letom vstop v barako „N“ ni dovoljen. Tudi nadaljnja predavanja bodo še pozneje objavljena. Našim sodrugom v Ljubljani in okolici priporočamo.

Ronald Amundsen, sloviti norveški raziskovalec zemeljskih tečajev, je napovedal konkurs. Vse, kar so mu dali posamezni kapitalisti in vlada ni zadostovalo, da bi kril stroške, ki jih je imel s svojimi ekspedicijami. Njegov polet na severni tečaj je šel samo zato v franže — mogoče je bilo to dobro, ker poznejša smola njegovega določenega spremljevalca Locatellija, ki je hotel poleteti v Ameriko, pa so ga morali komaj živga potegniti iz morja, je dokazala, da so bili aparati slabi. Kako bo še z Amundsenovimi načrti, ni mogoče povedati. V kapitalističnem družabnem redu živimo, ki pusti propasti največje može, če mu s svojim delom ne nudijo takojšnje koristi.

Čitajte naš tisk!

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je, kakšno

inseriratno politiko

delajo trgovci. Trgovci so bolj navezani na vas nego vi nanje!

Vrhnik. V nedeljo 14. septembra ob 3. popoldne se bo vršila v občinski pisarni seja vrhniškega občinskega odbora s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo župana.
2. Volitev upravnega odbora občinske hranilnice na Vrhniki [10 članov].
3. Poročilo župana o gradbi šol.
4. »Kressejev projekt« (zahtevali so to točko soc. obč. odborniki).
5. Naprava mostu med Rovtami in Zaplano.
6. Zahteva živinozdravnika Ipatca za popravilo konjušnice na Drenovem griču.
7. Naprava brvi v Zornicah.
8. Domovinske zadeve.
9. Ubožne zadeve.
10. Slučajnosti.

Sodrug iz vrhniške občine! Kraj. pol. organizacija SSJ na Vrhniki vabi vas vse brez razlike, da se sigurno udeležite — vsaj po odposlancih — seje občinskega odbora kot poslušalci. Vsak občan ima pravico na seji poslušati. Četrto točko, t. j. »Kressejev projekt« smo mi zahtevali, da pride na dnevni red in bo referiral sodr. Langof. Da bodo sodrugi kratko informirani o stvari, povemo sledeče: V Uradnem listu 75. in 77. iz leta 1924. je bilo razglašeno, da je prosil Karel Kress ml., inženir v Pragi, za nadaljevanje postopanja, ki se je svojačeno začelo na prošnjo njegovega pokojnega očeta, za odobritev projekta za izkoriščanje vodne moči Unca. Projektirano je, da se bo voda odvajala od hasberškega gradu pri Planini v obokanem in v betonu zgrajenem vodotoku h Garčarevskemu hribu. Odtod bi peljal 9812 m dolg tunel; po njem bi se navrnila voda v vodnjak, projektiran ob pobočju Kladuškega griča, in odtod s padcem približno 145 m po ceveh na električno centralo, ki bi jo zgradil v dolini nad Retovjem v vrhniški občini. Od 15.—18. septembra se bo vršil komisijiski ogled in obravnava na licu mesta kakor tudi razlastitveno postopanje; 18. sept. je sestanek v Mletovi dolini ob 8. zjutraj. Vsi zainteresi so vabljeni, da priložijo eventualne ugovore. — Vrhnikiški župan je nameraval poslati dva zastopnika občine ne da bi jima dal kaka potrebna navodila, kako imata občino zastopati. Socialistični občinski odborniki pa se niso strinjali s tem stališčem ter so zahtevali, da se skliče pred to komisijo občinska seja, na kateri naj občinski odbor (ne župan sam) sklepa, kako stališče naj občina zavzame glede tega projekta, ki bi dal sile za približno 13.000 do 17.000 konjskih sil.

Socialisti zahtevamo, da občina podpira to podjetje z vsemi sredstvi, ker smo za napredek in povzdigo vrhniške občine. Izvedba tega velikopoteznega in zanimivega projekta bi nudila ne samo delavstvu nego tudi drugim stanovom, obrtnikom, voznikom itd. obilen zaslužek: po izgraditvi vodotoka in električne naprave bi se oživila industrija in obrt in bi nastale sigurno tudi nove industrije, kar bi prišlo v prip. zopet brezposelnemu ljudstvu. — Klerikalci in drugi se boje, da bi Vrhnika postala pravi industrijski centrum, ker se dobro zavedajo, da bi jim potem odklenalo v vrhniški občini. — Udeležite se kot poslušalci občinske seje 14. XIII.

V nedeljo 14. septembra dopoldne ob 8. se bo vršil sestanek članov kraj. pol. org. SSJ in sicer pod Hrušovco pri s. Langofu. — Kraj. politična organizacija SSJ na Vrhniki.

Iz Velenja. K članku v »Napreju« z dne 6. sept. št. 127 pod naslovom »Iz rudarskih krogov smo prejeli« ugotavljamo sledeče: Pisec dotičnega članka v tej zadevi ni informiran, zlasti kar se tiče tukajšnje prodajalne Kons. društva. Ni res, da je rud. svetnik inž. Močnik dovožil odtegotanje za konsum, res je pa, da so to storili člani Kons. društva na zborovanju. Tozadevna pogodba se je sklenila s privolitvijo višje rud. oblasti že takrat, ko inž. Močnika še ni bilo v Velenju. Odteguje se le članom, kateri so podpisali reverz. V poštov pride vsak mesec od 5—10 članov in samo takih, ki nočejo sami plačevati. — Kraj. odbor Kons. društva »Posavje«, podr. v Velenju: Jože Rednak I., predsednik; Miroslav Pevce; Ferdinand Valenčak I.; Anton Herzog; Martin Pistotnik.

Iz konsumnih krogov smo prejeli sledeče: Ne malo sem se začudil poročilu člana Konsumnega društva za Slov. v »Napreju« št. 123. glede poštvovalnosti g. Svetka, namreč da se pusti tako plačati, kajti ob priliki občnega zbora se je tale gospod izrazil proti nekemu zadružniku, — katerega pa ne poznam — da za svoje delo od zadruge ne bo prejemal nobene plače. No, misli sem si, ta bo pa res dejansko pokazal, kako pri srcu so mu nastavljeni in zadruge. Ker pa torej g. Svetek ni držal besede, mu drugega, tudi ne bomo več verjeli. Član Kons. društva za Slov.

Kakšen je položaj ruskega delavca?

Te dni je izšel v graškem socialističnem dnevniku »Arbeiterwille« zanimiv članek pod tem naslovom, iz katerega podejamo našim čitateljem najvažnejša izvajanja.

Veliko delavcev, pravi »Arbeiterwille«, vidi v Rusiji nekak delavski paradiz, k čemur pripomore mnogo ogromna razdalja in pa proletarsko hrepenenje. Komunist Resnikov pa je poročal o tem že

lo previdno pod naslovom »Položaj ruskega delavca na pragu 1924 l.« v aprilski številki »Rdeče strokovne internacionale«. v strokovnem komunističnem mesečniku, ki ga urejajo v Moskvi in ki izhaja v ruskem, nemškem, francoskem ter angleškem jeziku.

Resnikov govori predvsem o brezposelnosti in pravi: »Brezposelnost je zavzela absolutno kakor relativno precejšnji obseg, čeprav število zaposlenega delavstva stalno raste. Na temelju delavnih izvidov ljudskega komisariata za delo v 78 gubernijah dobimo sledečo sliko o brezposelnosti v posameznih četrtletjih. Leta 1923. je bilo 1. jan. 382.000 nezaposlenih, 1. apr. 507.000, 1. jul. 625.000, 1. okt. 661.000, 1. jan. 1924. pa 793.000. Te številke pa niso popolne. Število nezaposlenih znaša točasno več nego 1 milijon. Zadnje ljudsko štetje je ugotovilo, da je bilo 1. 1923. v Moskvi 794.174 zaposlenih in 688.942 nezaposlenih delavcev. Za brezposelnost zavarovanje se pobirata 2% od plače. Ta prispevek k socialnemu zavarovanju gre po zakonu ves na breme delodajalcev. Ker je pa nezaposelnost velika, odpade na posameznega nezaposlenega majhna podpora. Država v sedanjih razmerah ni zmožna, da bi v ta namen dajala kakšne posebne vsote na razpologo. Dvanajsti kongres sovietov je opozoril na nujno potrebo pobijati brezposelnost z vsemi sredstvi. Pa vseeno ni za bližnji čas pričakovati nobene izboljšanje. (Kolikor nam je znano, se je položaj od aprila sem še celo znatno poslabšal! Ur. »Napreje«.) Pomoč nezaposlenim znaša danes komaj toliko, kolikor najnižja delavska plača.»

Kar se pa tiče plač, izvaja Resnikov sledeče: »Poprečni mesečni dohodek industrijskega delavca je znašal v oktobru 1923. proti dohodku 1. 1923. v kovinarski industriji samo 51%, v tekstilni industriji 81%, rudarski 37%, kemični 74%, tiskarski 72%, usnjarski 91%, papirniški 99%, lesni 80% in pri železnici 45%».

Kar se tiče stavkovnega gibanja, nam pove sledeče: »Statističnih podatkov o stavkovnem gibanju 1. 1923. ni. Lahko pa zagotovo rečemo, da v državnih podjetjih stavk zaradi mezdnih zahtev ni bilo. Izjemo delata samo zasebna industrija in trgovina, pa tudi tam je bilo malo takih slučajev. Kolikor se tiče državnih podjetij, o kakem stavkovnem gibanju v pravem pomenu besede sploh ni govora, pa ne zato, ker so stavke prepovedane ali ker ukrepa proti stavkojučim posebne mere ali ker se strokovne organizacije branijo sprejeti vodstvo stavke. Stavke so zakonito dovoljene. Zvezam je dana prosta roka, da v slučaju potrebe pograbi po tem sredstvu. Toda, kakor rečeno, ni nobenih vzrokov za stavke. Pri odločitvah razsodišč v sporih med delavci in njihovimi podjetniki so dobili delavci poprečno 67%».

Sodrug naj na tem mestu dobro premislijo ta izvajanje komunističnega vodje Resnikovega, zlasti tam kjer pravi, da ni bilo nobenih stavk, pa ne zato ker bi bile prepovedane itd. V Rusiji skrbijo kratkoma za vse sovjeti, vse »revolucionarne akcije« se izvajajo nad štirimi stenami sovjetskih uprav in vse je dobro — samo ta presneti milijon nezaposlenih, ta ga kida! Sicer pa opozarjamo sodruge tudi na poročila zadnjega časa o raznih stavkah in podobnem v Rusiji, pri čemer je n. pr. v Leningradu (Petrogradu) tekla celo delavska kri...

K nadaljnjim karakteristikam položaja v Rusiji nam služi tudi to, kar pripoveduje Resnikov o naraščanju hišnih uslužbencev v Moskvi, »Leta 1920.« pravi Resnikov, »je bilo 46.828 hišnih uslužbencev, nešteti nezaposlenih 1. 1923. glasom ljudskega štetja 63.818, to je za 36% več.« Kdor ve, da si delavci poslov ne morejo vzdrževati, ta si bo tudi mislil, da ni od 1. 1923. do 1924. naraslo samo število teh poslov za 17.000, temveč da je moralo sorazmerno zrasti tudi število tistih ljudi, ki poste lahko plačajo. Komunistična država za svoje brezposelne torej ne more ničesar narediti, pri tem pa narašča število bogatašev, kateri dajejo ljudem — v pretežni večini — za dežele — v svojih hišah dela in pitlega jela!

Iz teh podatkov si more že vsak misleci proletarec ustvariti jasno sliko o sijajnih razmerah, v katerih živi delavstvo v komunistični državi, in jo primerjati s položajem delavstva v pretežno kapitalističnih državah na zapadu. Resnikov je napisal svoje številke in trditve seveda zato, da bi delal na zapadu propagando za boljševiški raj. Kaj hočemo: vse gre tam v najlepšem redu, stavke tam »niso potrebne«, in če kaka izbruhne, izbruhne samo takrat, »če dobe delavci svoje plače nekoliko zamakneno izplačane.« kakor trdi Resnikov, število poslov narašča, državi ni treba nič plačevati za brezposelne, ker store to podjetniki sami, in pri mezdah gibanjih znajo zeleni mize razsodišč delavcem priboriti celih 70%. Kdor veruje, da je to raj, mu ni treba nič drugega, kakor da se vanj izseli. Mogoče bo tam spoznal še kakšne druge dobrote za proletariata, n. pr. deportacije, svobodo govora in — vialice...

ZA KRATEK ČAS.

Gost: Stare kokoši spoznam vedno po zobeh. — Gostilničar: Ta kokoš nima zob! — Gost: Ali imam jih jaz!

Lovci ustrelili in ne zadene. Drugi lovec: Nisi prav pomeril. — Prvi lovec, užaljen: Jaz sem že prav pomeril, toda zajec je napačno bežal!

Lastnik: »Sloga«, r. k. z. o. p.
Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
10. IX. Tiskarna bratov Rumprer v Krškem 28.11

Prvovrstne, izurjene

šivilje za slamnike

se sprejmejo pod dobrimi pogoji v večjem mestu v inozemstvu. Plača efektivna v dolarjih. Ponudbe pod »Hutfabrik« na upravo lista.

Ceneno češko perje!

En kg. sivga opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 130 in 150 Din, mehko kakor puh 200 in 250 Din; boljše vrste 275 Din. Polijanje carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vseore zastonj. Blago se tudi zamenja in če ni všeč se vrne nazaj. Narodila samo na BENEDIKT SACHSEL, LOBEC št. 85 pri Planju, Češko-slovaška. Poštne pošiljke potrebujejo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

L. Mikuš

— TVORNICA DEŽNIKOV IN SOLNČNIKOV —
v Ljubljani, Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo
dežnikov v kakršni koli veli.
—: kosti po najnižji ceni. —:

Krepčajte
otroke
in bolnike
z »Juhanom«!

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo
KOLINSKO cikorkijo, izvrsten
pridatek za kavo. ~ ~ ~

Splošna gradbena produk. zadruga v Celju
Ljubljanska cesta 10. Čekovni račun št. 13708.

Sprejema

člane, hranilne vloge od svojih članov in članov Splošne delavske unije ter članov razrednih organizacij. naročila za izvrbo raznovrstnega dela, kakor zidanje in popraviljanje hiš, adaptiranje, slikanje itd.

URADUJE:

vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne.

POZOR!

Delavci kupujte kruh iz pekarn

IV. Oberžana.

Zahtevajte ga po vseh gostilnah, trgovinah in kavarnah. Teča postrežba. Se priporoča Ivan Oberžan za Kresje 12. Poleg gostilne Janžek v Celju.

NAŠI IZDELKI:

Dvojnoladna ržena ŽIKA
v rdečih zavitkih.

Dvojnoladna ječmenova Žika
v modrih zavitkih.

Slajna ječmenova Žika
v zelenih zavitkih.

so najboljši!

Zahtevajte le Žiko!